

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Інноваційність підприємства є важливою конкурентною перевагою. Її наявність дає можливість суб'єкту господарювання своєчасно захистити бізнес від загроз зовнішнього середовища через систему постійного пошуку нових можливостей позиціонування на ринку і подальшого розвитку. За рахунок запровадження інновацій з'являється можливість збільшувати доходи підприємства, прискорювати зростання його економічних показників, створювати конкурентні переваги, залучати інвесторів та споживачів.

Інноваційний розвиток підприємства і пов'язане з ним прискорення впровадження нововведень, розширення ринків збуту нових видів продукції багато в чому визначається не тільки наявністю ресурсів, виробничо-технічним, науковим та інтелектуальним потенціалом, а й розвиненістю інноваційної інфраструктури. Тому, з метою підвищення рівня участі підприємства в перетвореннях інноваційного характеру та просування нових наукових і технічних розробок в процес виробництва й реалізації продукції, необхідно розробляти механізми стимулювання інвестування у створення і розвиток інноваційної інфраструктури підприємства.

Інноваційна діяльність належить до ризикованих сфер господарювання, оскільки її процеси включають значний обсяг робіт від виникнення ідеї щодо створення або удосконалення певного продукту чи процесу до її втілення, а завершуються впровадження результату у виробництво та вихід з інновацією на ринок. У зв'язку з цим передбачити успішність завершення інноваційного циклу у кожному конкретному випадку дуже складно. Тому, держави з розвинутою ринковою економікою застосовують певні механізми стимулювання інвестицій у створення і розвиток інноваційного продукту, мета яких полягає у мінімізації ризиків та захисті інтересів суб'єктів інноваційної діяльності.

Таким чином, з метою збільшення обсягу інвестиційних вкладень в підвищення інноваційного потенціалу підприємства необхідне відповідне стимулювання інвестування в створення і розвиток інноваційної інфраструктури. Причому, стимулювання має здійснюватися як на стадії формування інноваційної інфраструктури, що характеризується низькою інноваційною активністю (етап зародження знань, створення інновацій), так і на стадії, коли потрібне залучення інтелектуального капіталу в виробничий процес.

У країнах з розвинутою ринковою економікою часто запроваджують стимулюючі адміністративні механізми у інноваційну діяльність на таких загальних принципах:

1) детально розроблений динамічний та гнучкий, адекватний змінам, що відбуваються в економіці, понятійний апарат та диференціація видів інноваційної діяльності залежно від галузі господарства, у яку вона інтегрована;

2) законодавчо закріплена державна інноваційна політика та правовий механізм її забезпечення;

3) підстави застосування заходів державної підтримки інновацій є формальними і не залежать від волі держави, проте мають бути передбачені певні застереження [1, с. 136; 2, с. 23].

У результаті проведеного дослідження виявлено, що носіями інструментів інноваційної політики є техніко-економічні, організаційно-економічні та фінансові процеси на підприємстві, а також участь держави у стимулюванні інноваційної діяльності. Для інструментів інноваційної політики, що діють на основі техніко-економічних процесів, властивим є безпосередній вплив на процеси виробництва, технології, продукцію, що обумовлює найбільш сильний ефект від застосування інновацій. В межах цієї групи інструментів практично не зустрічається конфліктність у застосуванні, але досить часто існують певні обмеження щодо сили їх дії. Взаємна мультиплікація інструментів, звуження спрямованості інноваційної діяльності та провадження власних науково-дослідних розробок обумовлена обмеженістю ресурсів підприємств чи обмеженням з боку технологій. Інноваційний процес набагато легше і в більш повному обсязі реалізується у вузькому обсязі технологічних процесів, ніж для виробництва в цілому. Теж саме стосується і групи організаційно-економічних інструментів реалізації інноваційної політики підприємств.

Для забезпечення розвитку інноваційної діяльності суб'єктів господарювання необхідне комплексне проведення організаційних заходів на державному рівні, заснованих на досвіді економічно розвинених країн та спрямованих на: впровадження диференційованого оподаткування, сутність якого полягає у наданні податкової знижки за проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт; встановлення пільгового режиму амортизаційних відрахувань; надання підприємствам можливості для створення вільних від оподаткування резервних фондів, спрямованих на фінансування інноваційної діяльності; створення системи гарантування позик, спрямованих на фінансування створення та впровадження інновацій; вдосконалення законодавчої бази щодо діяльності інвестиційних, зокрема венчурних фондів; поліпшення механізму захисту прав інтелектуальної власності та процедур патентного захисту інновацій; забезпечення комерціалізації результатів наукових досліджень шляхом створення умов для ефективної співпраці наукового та підприємницького секторів у сфері інноваційної діяльності на основі створення технополісів та технопарків; розвиток державно-приватного партнерства в галузі наукових досліджень та інноваційної діяльності, спрямованого на координацію зусиль у питаннях розвитку пріоритетних для держави галузей економіки.

Реалізація запропонованих заходів дасть можливість відновити науково-технічний потенціал країни, створити умови для розвитку інноваційної діяльності суб'єктів господарювання, пристосувати їх до сучасних ринкових вимог та забезпечити конкурентоспроможність на світовому ринку з метою досягнення довгострокового економічного зростання.

Список використаних джерел

1. Вакім В. Е. Стимулювання інноваційної діяльності: порівняльно-правовий аспект. Економічна теорія та право. 2017. № 2. С. 134-145.
2. Duval Romain, Hong Gee Hee, Timmer Yannick. Financial Frictions and The Great Productivity Slowdown. IMF Working Paper, International Monetary Fund, Washington, DC, 2017. 32 p.